

Qəzet
1931-ci ilin
aprelindən
çıxır

DƏNİZ

16 oktyabr
2014-cü il
№ 33-34 (8947)
Qiyməti
38 qəpik

“Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin qəzeti

Əlbəttə, Azərbaycan dünyada neft ölkəsi kimi tanınır. Bu, bizim böyük sərvətimizdir. Ancaq biz bilirik ki, bəzi ölkələrdə bu böyük sərvət heç də uğur gətirmir, əksinə, problemlər yaradır, müharibələrə, cəmiyyətdə təbəqələşməyə yol açır. Azərbaycanda isə biz bunun tam əksini görürük. Bizim təbii sərvətlərimiz hər bir insanın həyatında öz müsbət təsirini göstərib. Çəkilən yollar, açılan xəstəxanalar, artan maaşlar, abadlaşan şəhərlər bunun bariz nümunəsidir. Azərbaycanda neft gəlirlərin-

dən düzgün istifadə etmək, “qara qızıl”ı insan kapitalına çevirmək,- artıq biz buna nail olmuşuq,- sahəsində nadir təcrübə toplanmışdır. Gələcəkdə bizim iqtisadiyyatımız çoxşaxəli formatda inkişaf edəcək. Bu gün biz yeni texnologiyalara investisiyalar qoyuruq.

Bu gün Azərbaycan artıq kosmik sənayeyə malik olan ölkədir, kosmik ölkələrin klubuna daxil ediləndir. Biz innovasiyalara, yeni texnologiyalara, elmin inkişafına çox böyük önəm veririk. Elmin İnkişafı Fondu yaradılmışdır. İqtisadi inkişaf, sosial məsələlərin həlli, humanitar sahəyə diqqət, de-

yə bilərəm ki, son illərdə Azərbaycanın uğurlu inki-

edirəm ki, biz iqtisadi sahədə öz işimizlə bölgədə gedən regional əməkdaşlığa da müsbət təsir göstəririk. Bir çox hallarda nəhəng regional layihələrin, enerji, nəqliyyat layihələrinin təşəbbüskarı Azərbaycan olmuşdur və əsas iqtisadi riskləri də öz üzərinə götürmüşdür. Deyə bilərəm ki, bizim bütün təşəbbüslərimiz, iqtisadiyyatla, enerji ilə, nəqliyyatla bağlı layihələrimiz uğurla nəticələnir. Bir dəfə də olsun uğursuzluq olmamışdır və əminəm ki, olmayacaqdır.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

18 OKTYABR - DÖVLƏT MÜSTƏQİLLİYİ GÜNÜ

DAHA ƏMİNLİKLƏ DEYƏ BİLƏRİK: MÜSTƏQİLLİYİMİZ ƏBƏDİDİR!

Müstəqillik hər bir xalqın ən böyük arzusudur. Amma həyat göstərir ki, müstəqilliyi qoruyub saxlamaq onu qazanmaqdan daha çətinidir. Bu əvəzsiz nemətə qovuşanlar ilkin mərhələdə onu möhkəmləndirmək və dövlətin gələcək inkişafına etibarlı bünövrə hazırlamaq kimi çox məsuliyyətli və çətin mərhələni də keçməlidirlər. Xalqımız XX əsrin əvvəlində sahib olduğu bu nemətin şirinliyini uzun müddət dada bilmədi. Obyektiv və subyektiv səbəblər üzündən Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti cəmi 23 ay yaşadı...

Həmin əsrin sonlarında tale bir daha üzümüzə güldü. 1991-ci ildə sovetlər birliyinin dağılması ilə xalqımız yenidən müstəqillik arzusuna qovuşdu. Lakin təzəcə müstəqilliyini qazanmış Azərbaycan dövləti həm kənar təzyiqlər, həm də hakimiyyətdəki rəhbərlərin səriştəsizliyi, bacarıqsızlığı ucbatından yeni tarixi inkişaf yolunu düzgün müəyyənləşdirə bilmədi. Siyasi oyunbazlıq, özbaşınalıq, daxili çəkişmələr... yaşadığımız ağrı-acıların,

GƏL, ƏZİZ BAYRAMIM..

Azadlıq ən böyük arzusu - əmin
Bütün millətlərin, bütün xalqların.
Əli bu arzuya yetməyənlərin,
Sorur hey qanını hansısa harın.

Gəl, əziz bayramım, gəl görüşək ki,
Sevincdən, fərəhdən gözümüz dolsun.
Azadlıq uğrunda canından keçən
Bütün şəhidlərin ruhu şad olsun.

Tutub buruqların əlindən yenə
Dalğalar Xəzərdə “Yallı” getsinlər.
Meşələr dil açıb, dağlar dil açıb
“Dərdimiz keçmişdə qaldı”, - desinlər.

Boylanıb Bakıya “Qız Qalası”ndan
Bir daha vurulsun “İşərişəhər”.
Gündüzlər Xəzərdə yuyunduğundan
Gecələr Bakımız ayrı bir şəhər?

Gəl, əziz bayramım, gəl görüşək ki,
Haqqım haqsızlığın qolun qatlasın.
Gəl, əziz bayramım, sevincin dostum,
Düşmənin bir daha bağı çatlasın!

Rasif İMANOĞLU

düçar olduğumuz ağır bəlalərin başlıca səbəbinə çevrildi. Hakimiyyətdə olanların səriştəsizliyi, yanlış siyasəti nəticəsində dövlətimiz təcrid vəziyyətinə düşdü. Daxili siyasi boşluqdan istifadə edən ermənilər ərazimizin 20 faizini işğal etdilər. Çətinlik içində qalan xalqımız bu vəziyyətlə barışmaq istəmədiyindən üzünü Naxçıvana tutdu.

Bəli, Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi haqqında Konstitusiyaya Aktı 1991-ci il oktyabrın 18-də qəbul edilsə də, əslində ölkəmiz yalnız Ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra öz həqiqi müstəqilliyinə qovuşdu. Məhz o böyük xilaskar ölkədə vətəndaş qarşısındur-

masının qarşısını aldı, Azərbaycanı parçalamaq istəyənlərin niyyətini puça çıxartdı. Ölkədə anarxiyaya, siyasi hərəc-mərcliyə son qoydu, Azərbaycanla Ermənistan arasında atəşkəsə nail oldu. Ölkə hüquqi dövlət quruculuğu və vətəndaş cəmiyyətinin formalaşması dövrünə qədəm qoydu...

Dövlətimizin başçısı möhtərəm İlham Əliyevin sözləri ilə desək: “1991-ci il müstəqilliyimizin bərpa edilməsi ili olmuşdur. Lakin o zaman ölkənin daxilində və xaricində vəziyyət heç də müstəqillik uğrunda ideyalarımızın dəstəklənməsinə yönəlməmişdi. O zaman sənaye çox acınacaqlı vəziyyətdə idi. İqtisadi və siyasi durumumuz çox acınacaqlı idi. Bir məsələni də yada salmaq ki, həm də Azərbaycanın əraziləri Ermənistan tərəfindən işğal olunmuşdu. Çoxsaylı qaçqın və məcburi köçkünlərimiz var idi. Müstəqilliyimizin ilk illərində ölkədə mürəkkəb proseslər cərəyan edirdi, vətəndaş

(Davamı 2-ci səhifədə)

DAHA ƏMİNLİKLƏ DEYƏ BİLƏRİK: MÜSTƏQİLLİYİMİZ ƏBƏDİDİR!

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

müharibəsi baş vermişdi. Təsəvvür edin ki, müstəqilliyimiz nə qədər böyük sual altında idi...Müstəqilliyimizin tarixində 1993-cü il müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Qeyd etdiyim kimi o zaman, mürəkkəb durumda xalqımız çox müdrik və tarixi bir seçim etmiş, Heydər Əliyevi ölkənin Prezidenti seçmişdir.”

Bu gün Azərbaycan dövlətinin qazandığı bütün uğurlar, dünya birliyində öz mövqeyini xeyli möhkəmləndirməsi Ulu öndərin müdrikliyi sayəsində məhz müstəqilliyimizin qorunub saxlanması bəhrəsidir. Ulu öndərin dövlətçilik kənsepsiyasını yaradıcılıqla davam etdirən Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi çoxşaxəli siyasi

kurs isə ölkəmizin dövlət müstəqilliyini daha da möhkəmləndirdi. Bəli, ötən müddətdə xalqımız bir daha əmin oldu ki, Pre-

zident İlham Əliyevin simasında Azərbaycanı dünyanın ən inkişaf etmiş dövlətlərindən birinə çevirmək iqtidarında olan qüdrətli liderinə qovuşub və artıq öz firavan gələcəyini də təmin edib. Son illərdə görülən işlərin miqyası, Azərbaycanın dinamik və hərtərəfli tərəqqisi naminə qəbul edilən və uğurla həyata keçirilən dövlət proqramları, onların real nəticələri - ölkəmizin dünyada analoqu olmayan sürətli inkişafı və əhalinin aztəminatlı hissəsinin, bütövlükdə hər bir vətəndaşın maddi rifah halının xeyli yük-

səlməsi bu həqiqəti - cənab İlham Əliyevin alternativsiz lider olduğunu bir daha təsdiqləyir.

Qarşıdan Dövlət Müstəqilliyi Günü gəlir. Gəlin azadlığımızın, müstəqilliyimizin qədrini bilək, bu əvəzsiz neməti qoruyaq, möhkəmləndirək, əbədi edək. Çünki ondan böyük sərvətimiz yoxdur. Dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin dediyi kimi: **“... Bizim ən böyük nailiyyətimiz - bizim müstəqilliyimizdir, azadlığımızdır. Bu, Azərbaycan xalqı üçün ən böyük sərvətdir. Çünki əsrlər boyu Azərbaycan xalqı müstəqilliyindən məhrum olmuşdur. Ona görə bu gün mən qeyd etmək istəyirəm ki, müstəqilliyimiz ən böyük nailiyyətimizdir.”**

“DƏNİZ”

YÜK DAŞINMASI

Nəqliyyat sektorunda fəaliyyət göstərən təsərrüfat subyektləri tərəfindən cari ilin yanvar-avqust ayları ərzində 147,7 milyon ton yük daşınmış və ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2 faiz artmışdır. Qeyri-neft yüklərinin həcmi 3,2 faiz artaraq 105,2 milyon tona çat-

mışdır. Nəqliyyat vasitələri ilə daşınmış yüklərin 58 faizi avtonəqliyyat, 28,1 faizi boru kəməri, 9, 5 faizi dəmir yolu, 4,4 faizi dəniz nəqliyyatı ilə həyata keçirilmişdir. Qeyri-neft bölməsində yük daşınması 4 faiz artmış, bu bölməyə məxsus nəqliyyat vasitələri ilə yük daşınmasının payı nəqliyyat sektorunda 76,7 faiz təşkil etmişdir. Yanvar-avqust aylarında nəqliyyatçılar 1,2 milyard nəfərə və ya əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 5 faiz çox sərnəşinə xidmət göstərmişlər. Sərnəşlərin 87,9 faizi avtomobil, 11,9 faizi metro nəqliyyatının xidmətlərindən istifadə etmişlər. Dəmir yolu nəqliyyatı ilə yük daşınması cari ilin 8 ayında 14 milyon ton olmuşdur. Orta hesabla sutkada 594 vaqon yüklənmiş, 606 vaqon boşaldılmışdır.

Dəniz nəqliyyatında daşınmış yüklərin həcmi 6,5 milyon ton təşkil etmişdir. Yüklərin 56,8 faizini neft yükləri, 43,2 faizini isə quru yüklər təşkil etmiş və bütün daşımalar xarici ömtəə üzrə həyat keçirilmişdir.

Bu ilin 8 ayında dəniz limanlarında 8 milyon ton yükləmə-boşaltma işləri həyata keçirilmişdir. İşlənmiş yüklərin 85,9 faizini beynəlxalq tranzit yüklər təşkil etmişdir. Sentyabr ayının 1-nə kimi limanlarda göndəriləcək üçün 14,9 min ton idaxal yüklərin qalığı olmuşdur.

Magistral neft kəmərləri ilə 31,2 milyon ton neft nəql edilmiş və ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 7,7 faiz artım müşahidə olunmuşdur. Nəqlətmənin dördü üç hissəsi Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft ixrac kəməri ilə həyata keçirilmiş və cari ilin səkkiz ayı ərzində bu kəməri vasitəsilə 23,6 milyon ton neft ötürülmüşdür. Dövr ərzində gəmilər vasitəsilə ölkəyə gətirilən Səngəçal terminalından BTC kəməri ilə 3,6 milyon ton tranzit Türkmənistan nefti nəql edilmişdir.

Cari ilin yanvar-iyul aylarında “İpək yolu” nəqliyyat dəhlizinin Azərbaycan ərazisində 33,5 milyon ton yük, 178,2 milyon nəfər və ya 7,6 faiz çox sərnəşin daşınmışdır. Yüklərin 16,8 milyon tonu və ya 50 faizi avtomobil nəqliyyatı, 11,4 milyon tonu və ya 34,1 faizi dəmir yolu nəqliyyatı, 5,3 milyon tonu və ya 15,9 faizi dəniz nəqliyyatı ilə daşınmışdır. Yük daşımaları fəaliyyətindən 289,6 milyon manat, sərnəşin daşınmasından isə 62,5 milyon manat gəlir əldə edilmişdir.

Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasında (ADDA) dünyanın qabaqcıl təhsil ocaqları ilə əməkdaşlığa xüsusi diqqət yetirilir.

Oktyabrın 9-da Ukrayna Getman Petr Konaşeviç-Saqaydaçni adına Kiyev Dövlət Su Nəqliyyatı Akademiyasının rektoru Vladislav Panin, beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru Andrey Nosovski və Su Nəqliyyatı fakültəsinin dekani Aleksandr Korneçki Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasında olublar.

Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının fəaliyyəti, beynəlxalq əlaqələri barədə ətraflı məlumat verən rektor Rəsim Bəşirov elm, təhsil sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsinin vacibliyini vurğulayıb.

ƏMƏKDAŞLIĞA DAİR MÜQAVİLƏ İMZALANIB

və tələbə mübadiləsi, beynəlxalq elm və təhsil proqramlarında iştirak, birgə simpozium, seminar, konfransların keçirilməsi və s. məsələlər nəzərdə tutulub.

Qonaqları “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Rauf Vəliyev də qəbul edib. Sədr Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyasətin nəticələrindən danışaraq, ölkəmizin dinamik inkişaf etdiyini bildirib, iki təhsil ocağı arasında əməkdaşlığın əhəmiyyətini vurğulayıb.

İnformasiya
və Mətbuat Şöbəsi

Ekologiya

ƏTRAF MÜHİTİN MÜHAFİZƏSİ ELƏ ÖZÜMÜZÜ QORUMAQ DEMƏKDİR

Xəzər dənizi akvatoriyasının mühafizəsi “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin ekoloji siyasətinin prioritet məsələlərindəndir. Cəmiyyət öz fəaliyyətində işçiləri, müştəriləri və podratçıları üçün, ətraf mühitin mühafizəsi də daxil olmaqla, sağlam və təhlükəsiz şəraitin yaradılmasına xüsusi önəm verir. Cəmiyyətin keyfiyyət, sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi, ətraf mühitin mühafizəsi (KSƏTƏMM) siyasəti üzrə öhdəlikləri - qabaqcıl, müasir standartlar səviyyəsində olan iş təcrübələrindən yararlanaraq, sağlam və təhlükəsiz iş mühitini təmin etmək, dənizdə və limanlarda çirklənmənin qarşısını almaq, bütün müəyyən edilmiş risklərə qarşı ehtiyat tədbirlərini həyata keçirmək, audit və yoxlamaların nəticələrini qiymətləndirmək, qeyri-uyğunluqların səbəbini təhlil etmək və aparılan təshihlərin effektivliyini qiymətləndirməkdir.

Cəmiyyətin keyfiyyət, sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi, ətraf mühitin mühafizəsi siyasətini KSƏTƏMM Departamenti formalaşdırır və il ərzində görüləcək işlərin plan-qrafikini, aidiyyəti tədbirlər planını işləyib hazırlayır.

“AXDG” QSC-də aparılan əsas ekoloji tədbirlərdən biri üzən vasitələr və sahil obyektlərində formalaşan bərk və maye istehsalat və məişət-təsərrüfat tullantılarının toplanması, saxlanması, daşınması, təhvil, utilizasiyası və təkrar emalı kimi ekoloji proseslərin idarə olunmasıdır. Müxtəlif çeşidli bərk və maye tullantıların təhvil verilməsi məqsədilə müvafiq xidmətlərin göstərilməsinə icazəsi olan qurumlarla müqavilə bağlanmışdır.

“AXDG” QSC-nin “Tullantıların İdarə Olunması Planı”na əsasən „AXDG QSC-nin müəssisələri üzrə aylıq hesabat forması“ hazırlanır ki, burada tullantılar haqqında müvafiq aylıq məlumatlar

(Davamı 5-ci səhifədə)

Əməlləri xeyirxahlıqdan yoğrulan, həyatda özlərindən çox başqalarını düşünənlər nəzərlərimdə dünyanın ən xoşbəxt insanlarıdır. Bu baxımdan pedaqoji işçiləri də bəxti gətirənlərin sırasına yazmaq olar. Xalqımızın milli təfəkküründə müəllim adı hər zaman ucalıq, ziyalılıq və mənəvi saflıq kimi təcəssüm olunmuş, böyük hörmətlə, yüksək ehtiramla çəkilməmişdir. Dahilər belə, öz uğurlarına görə öncə müəllimlərinə borclu olduqlarını bildiriblər. Axı biz müəllimlərimizdən təkcə tədris etdikləri fənnin inceliklərini öyrənmirik. Onlardan həm də həyat dərsi alırıq.

Ömrünü gələcəyimiz olan yeniyetmələrin təhsili, layiqli vətəndaş kimi yetişməsi yolunda şam kimi ərindən bir müəllimi də mən tanıyıram. Həm də çoxdan. Buna görə elə bildirdim ki, haqqında yazmaq mənim üçün su içmək qədər asan olacaq. Kompüterin arxasına keçəndə isə hiss elədim ki, necə deyirlər, daş qayaya rast gəlib. Sən demə, yaxşı tanıdığın adam haqqında yazmağın da öz çətinlikləri varmış. Tanıdığın kimi təqdim etmək çətinliyiyi!

İlk baxışdan bəlkə onu dünyanın xoşbəxti sayan da var. Niyə də saymasınlar? Tanınmış ziyalı, istedadlı alimdir. Yuxusuz gecələrinin bəhrəsi olan neçə dəyərli kitabın, neçə ixtiranın müəllifidir. Çalışdığı kollektivdə də həmişə xətrini istəyiblər. Üstəgəl gözəl ailə başçısıdır...

Söhbət Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, texnika elmləri doktoru, professor Zahid Ziyadxan oğlu Şerifovdan gəlir.

ÖMÜRNAMƏSİNDƏN SƏTİRLƏR

Zahid Şerifov 1962-ci il yanvarın 8-də Qərbi Azərbaycanın Göyçə mahalının Kiçik Mərzə kəndində dünyaya göz açıb. 1980-ci ildə Azərbaycan Texniki Universitetinin (keçmiş Azərbaycan Politeknik İnstitutunun) mühəndis-metallurgiya fakültəsinə daxil olub və 1985-ci ildə bu təhsil ocağını fərqlənmə diplomu ilə bitirib. Həmin ildən Azərbaycan Texniki Universitetində baş laborant, assistent, baş müəllim, dosent vəzifəsində çalışıb. 2008-2010-cu illərdə "Konstruksiya və kompozisiya materiallarının texnologiyası" kafedrasının professoru kimi fəaliyyət göstərmişdir.

1992-ci ildə namizədlik dissertasiyasını müdafiə edib. 1984-1995-ci illərdə uni-

"DÜNYANIN XOŞBƏXTİNİN" XOŞBƏXTLİKDƏN UZAQ DÜNYASI

versitetdə tələbə həmkarlar ittifaqı komitəsinin sədri, daha sonra professor- müəllim heyəti həmkarlar ittifaqı komitəsinin sədri vəzifələrində çalışıb.

1997-2003-cü illərdə Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının "Gəmiqayırma və gəmi təmiri" kafedrasında dosent, 2010-cu ilədək isə həmin kafedranın professoru vəzifələrində işləyib.

2004-cü ildə texnika elmləri doktoru alimlik dərəcəsi alıb.

Azərbaycan Texniki Universiteti nəzdindəki doktorluq dissertasiyalarının müdafiəsi üzrə Dissertasiya Şurasının və Beynəlxalq Maşınqayırma İttifaqının üzvüdür.

Elmi-tədqiqat işləri gəmiqayırma, metallurgiya və maşınqayırma sənayeləri üçün yüksək korroziya davamlığa malik örtülərin yaradılması və metallaşdırılmış dispers qeyri-metal qatışıqlara malik ovuntu kompozisiya materiallarının işlənməsi problemləri ilə əlaqədardır. 130-dan çox elmi əsərin, 2 monoqrafiyanın, 5 dərsliyin və 5 ixtiranın müəllifidir. Tez-tez Beynəlxalq konfranslarda və simpoziumlarda elmi məruzələrlə çıxış edir.

3 övlad böyüdü. İlki Zahidə ixtisasca həkimdir. Kiçik qızı Zaurə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin iqtisadiyyat fakültəsinin üçüncü kursunda oxuyur. Oğlu Zaur ali təhsilli mühəsibdir. 3 nəvəsindən adını daşıyan Zahidin 3, Ziyanın 2, Rahilənin 1 yaşı var.

ÜZ-ÜZƏ

Verdiyim sualların cavabını almaq asan olmur. Baxışlarından nə istədiyini oxumaq çətin deyil: "Bəlkə yazmayasınız?!" Mən isə bütün ömrünü necib və şəərəfli bir işə həsr edən bu cəfəkeş pedaqoji

və elm adamından həm də ona görə yazmaq istəyirəm ki, belələrindən yazmamaq sadəcə günah olar.

- Zahid müəllim, bu yaxınlarda möhtərəm Prezidentimizin sərəncamı ilə "Tərəqqi" medalı ilə təltif olunan bir qrup dəniz nəqliyyatı işçisi arasında siz də vardınız. Əvvəla, gec də olsa, qəzetimizin çoxsaylı oxucuları adından sizi yüksək mükafat münasibətilə təbrik edirik. Bilmək istəyirəm, bu təltif sizin üçün gözlənilməz olmadı ki?

- Bu yüksək təltifə görə dövlətimizin başçısına minnətdaram. Təqdimata və etimada görə isə "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti-

Bütöv görünmə

- Yəqin yaşla bağlıdır. Deyirlər insan yaşlaşa-yaşlaşa uşaq kimi kövrəkləşir.

- Nə yaşınız var ki? Əllini təzə aşırırsınız...

- Gördüklərimin, çəkdiqlərimin gözü ilə baxanda mənə yüz yaş da vermək olar. Unutmayın ki, gözümü açandan erməni namərdliyi, erməni vəhşiliyi, erməni xəbisliyi görmüşəm. Dədə-baba yurdumuz Göyçədə başımıza gətirilənlər bəs deyilməmiş kimi, qaniçən ermənilər sonra Qarabağımızda törətdikləri vəhşiliklərlə sinəmizə dağ basdılar.

- Nə vaxtsa doğduğunuz yerləri bir də qarış-qarış gəzə biləcəyinizə inamınız nə qədərdir? O yerlər üçün darıxırsınız?

- Burnumun ucu göynəyir o yerlər üçün...Təki ömür vəfasızlıq etməsin.

- Zahid müəllim, ataların "Alim olmaq asandır, insan olmaq çətin" kəlamına münasibətiniz?

- Deyirlər ki, məşhur yunan filosofu Diogen günün-günorta çağı əlində çırağ şəhər küçələrində nə isə axtarırmış. Ondan günəş işığı ola-ola, çırağın şöləsinə də ehtiyac duyub nə aradığını soruşduqda qısaca belə cavab verir: "İnsan axtarıram!". Onu da deyim ki, Tanrının gözündə hamı bərabərdir və hamını da insan yaradır. Sonra bəziləri tədrisən cızığından, yəni sizin sözünüzə desək, insanlıqdan çıxır. Hər halda bütün ömrü boyu insanlığını qoruyub saxlamaq hər kəsə, hətta bəzən alimlərə də nəşib olmur.

- Necə düşünürsünüz, inamsız yaşamaq çətindir, yoxsa inamsız?

- İmanın özü inam üstündə qərar tutur. Deməli, inamsız yaşamaq daha çətin olar.

- Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının xarici əlaqələri ilə bağlı nə deyə bilərsiniz?

- ADDA bir çox xarici ölkələrin ali təhsil müəssisələri ilə sıx əməkdaşlıq edir. Seçin Dəniz Akademiyası (Polşa), Varna Texniki Universiteti (Bolqarıstan), Latviya Dəniz Akademiyası, Odessa Milli Dəniz Universiteti, Odessa Texniki Nizamlaşdırma və Keyfiyyət Akademiyası (Ukrayna), F.F.Uşakov adına Novorossiysk Dövlət Dəniz Universiteti, Həştərxan Dövlət Texniki Universiteti (Rusiya), Batumi Dəniz Akademiyası (Gürcüstan), Ş. Yesenov adına Kaspiysk Dövlət Texnologiya və Mühəndislik Universiteti (Qazaxıstan)... ilə işgüzar əməkdaşlığı davam etdirmək və genişləndirmək niyyətindəyik. Hazırda Çexiya Texniki Universiteti və Monteneqro Universitetinin rəhbərliyi ilə də birgə elmi fəaliyyət, tələbə, professor-müəllim mübadiləsi, birgə simpoziumların, konfransların təşkili... haqda danışıqlar aparılır.

- Yeni dərslər təzə başlayıb. Bu, pedaqoji kollektivlər üçün həm də yeni qaygılar deməkdir.

- Görüləsi işlərimiz çoxdur. Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasında tədrisin keyfiyyətini yüksəltmək üçün mümkün hər şeyi edəcəyik. Cəmiyyətin rəhbərliyi bizdən yüksəkixtisaslı mütəxəssislər gözləyir. Əminəm ki, həyata keçirəcəyimiz tədbirlər, görəcəyimiz işlər tezliklə bəhrəsini verəcək.

Rasif TAHIROV

Dənizlərə gözəllik verən gəmilərimiz

(Əvvəli 2-ci səhifədə)

struktur bölmələrdən KSƏ-TƏMM Departamentinə təhvil üçün göndərilir.

“AXDG” QSC-nin fəaliyyət sahəsi ilə əlaqədar olan başqa bir

ƏTRAF MÜHİTİN MÜHAFİZƏSİ ELƏ ÖZÜMÜZÜ QORUMAQ DEMƏKDİR

sında Cəmiyyətin təbəçiliyindəki qurumların mühəndis-ekoloqları üçün “Cəmiyyətin gəmiləri və sahil obyektlərində ekoloji aspektlərin (risklərin) müəyyənləşdirilməsi, qiymətləndirilməsi və mühümlük dərəcəsinin təyini”

çirkləndirmə gəmilərin üzmə təhlükəsizliyi baxımından əhəmiyyət kəsb edən məsələlərdən biri ilə bağlıdır. Belə ki, dəniz nəqliyyatı vasitələrinin təhlükəsizliyi üçün dəniz yollarında, yəni körpüləri ətrafında müəmmadi dibdərinləşdirmə işlərinin aparılması vacibdir. Lakin çıxarılması, daşınması və boşaldılması zamanı qruntun tərkib komponentləri dəniz və hava axınlarının gücü, istiqamətləri və davam etmə müddətlərindən asılı olaraq akvatoriyalarda suyu müxtəlif dərəcədə çirkləndirir. Bu amili nəzərə alıb, ətraf mühitin mühafizəsini və ekoloji təhlükəsizliyi təmin etmək məqsədilə, dibdərinləşdirmə işlərinə başla-

mazdan əvvəl müvafiq ərazilər üzrə ekoloji əhəmiyyətli materiallar toplanılır və işlərin icrası üçün Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən icazə alınır.

Cari ildə Cəmiyyət Bakı buxtasında iki yerdə - “Bibiheybət” Gəmi Təmiri Zavodunun akvatoriyasında və “Zığ” Gəmi Təmiri Zavodunun 58-ci körpüsü ətrafında dibdərinləşdirmə işləri aparılıb. Hər iki halda əvvəlcədən ekoloji yönümlü materialların layihələri hazırlanaraq Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Dövlət Ekspertiza İdarəsinə təqdim olunmuş, verilən tövsiyələrə riayət etmək şərti ilə işlərin icrasına icazə alınmışdır.

KSƏTƏMM Departamenti 2014-cü ilin birinci yarısında

“Keyfiyyət, sağlamlıq, əməyin təhlükəsizliyi və ətraf mühitin mühafizəsi üzrə Siyasət”, “Ekoloji Məqsədlər”, “Ekoloji Menecment Sistemi üzrə rəhbərliyin nümayəndəsi haqqında Əsasnamə” Standartı, “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin təbəçiliyindəki qurumlarda Ekoloji Menecment Sistemi üzrə Cavabdeh Şəxs haqqında Əsasnamə” Standartı, “Ekoloji aspektlərin idarə olunması” Standartı, «Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi» QSC-nin tabeliyindəki qurumlarda istehsalat tullantıları ilə Rəftar Qaydası” Təlimatı sənədlərinin ilkin versiyalarını işləyib hazırlamışdır. Bu sənədlər Cəmiyyət üçün işlənməsi planlaşdırılan İnteqrasiya olunmuş İdarəetmə Sisteminin tərkib hissəsinə - Ekoloji Menecment Sisteminin (EMS) sənədlər toplusuna daxildir. Qeyd etmək lazımdır ki, Ekoloji Menecment Sistemi (EMS) Beynəlxalq Standartlaşdırma Təşkilatının (İSO) hazırladığı İSO 14001:2004 beynəlxalq idarəetmə standartının (BİS) tələblərinə uyğun tərtib olunmuşdur.

Beynəlxalq Standartlaşdırma Təşkilatının (İSO) 1400 standartları seriyası ekoloji menecmentin müxtəlif aspektlərinə toxunur. İSO 14001:2004 standartı Ətraf

Mühitin Mühafizəsinin İdarəetmə Sistemi üçün meyarları müəyyənləşdirir. Bu meyarlar effektiv ekoloji menecment sistemini yaratmaq üçün şirkətin riayət etməli olacaqlarına hədd qoyur.

Hazırda Departament “Cəmiyyətin sahil obyektlərindəki Ekoloji Aspektlərin Siyahısı”, “Cəmiyyətin üzən vasitələrindəki Ekoloji Aspektlərin Siyahısı”, “Cəmiyyətin dəniz və sahil obyektlərindəki mühüm Ekoloji Aspektlərin Siyahısı” sənədlərinin tərtibatı üzrə işlər aparılır.

Qeyd edək ki, KSƏTƏMM Departamenti tərəfindən bir sıra ümumi tədbirlər də həyata keçirilmişdir. Həmin tədbirlər sıra-

mövzusunda treninqi, yerlərdə keçirilmiş 12 monitorinqi, “Dəniz Təhlükəsizliyi Forumu”ndan əməyin və ətraf mühitin mühafizəsinə dair materialları xüsusi guşələrdə verməklə işçilərin ekoloji maarifləndirilməsini, habelə ekoloji təbliğat baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edən Ümumdünya Dəniz Günü ilə əlaqədar Cəmiyyətin KSƏ-TƏMM Departamentinin təşkilatçılığı ilə təbəçilikdəki qurumlarda sahil zolağı ərazilərinin bərk tullantılardan təmizlənməsi yönündə iməciliklərin keçirilməsini misal göstərmək olar.

İnformasiya və Mətbuat Şöbəsi

BAKİ BUXTASI SAHİLİ BOYUNCA TUNEL ÇƏKİLƏCƏK

Bakı bulvarı boyunca dənizdən keçməklə 4,2 kilometr uzunluqda tunnel çəkilməsi təklif olunur.

Bu barədə Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin beynəlxalq əlaqələr və informasiya şöbəsinin müdiri Cahangir Qocayev müsahibəsində məlumat verib.

Böyük Bakının Regional İnkişaf Planında yer alan əsas inkişaf prioritetləri barədə danışan C. Qocayev deyib ki, əvvəlcə Bakı buxtasında körpü salınması planlaşdırılırdı. Lakin memarlar görüntü nöqtəyi-nəzərdən həmin layihənin əleyhinə çıxdılar: “Bu, həm dənizdən şəhərin, həm də buxtadan dənizin görünüşünə xələl gətirə bilərdi. Texniki cəhətdən yanaşsaq, Bakıda tez-tez güclü külək əsməsi həmin körpüdə nəqliyyatın təhlükəsizliyini şübhə altına alırdı. Buna görə də Cənubi Koreya şirkətinin təklifi ilə buxtada tunnelin inşası gündəmə gəldi. Tunnel avtomobillərin “Dalğa Plaza”dan Nobel prospektinə birbaşa çıxmasına imkan yaradacaq. Bu, Neftçilər prospektinin nəqliyyat yükünü azaltmaqla yanaşı, gələcəkdə dənizin səviyyəsi qalxarsa, sahilbərkitmə qurğusu funksiyasını da yerinə yetirəcək. Digər tərəfdən, bulvar ərazisinin dənizə doğru 100-150 metr genişlənməsinə imkan yaranaçaq və nəhayət, buxtaya tullantı sularının axıtılmasının qarşısı alınacaq. Tunnelin üzərində yaşıllıqların salınması da nəzərdə tutulur.”

GƏMİ QƏZASI

Qvineyada çay gəmisinin qəzaya uğraması nəticəsində 9 nəfər ölüb, 30 nəfər itkin düşüb.

Hadisə paytaxt Konakri şəhərindən 100 kilometr aralıqda qeydə alınıb. Gəminin göyərtdə 70 nəfər olub. Xilasedicilər hadisə yerində axtarış və müvafiq təhlükəsizlik tədbirləri həyata keçiriblər. İlkin versiyaya əsasən, gəmi həddindən artıq yüklənmə səbəbindən batıb.

Xəbəri “İTAR-TASS” verib.

ƏN BÖYÜK DƏNİZ QORUĞU

Amerika Birləşmiş Ştatları Sakit okeanda sahəsi 1,27 milyon kvadratkilometr olan dəniz qoruğu yaratmağa hazır-

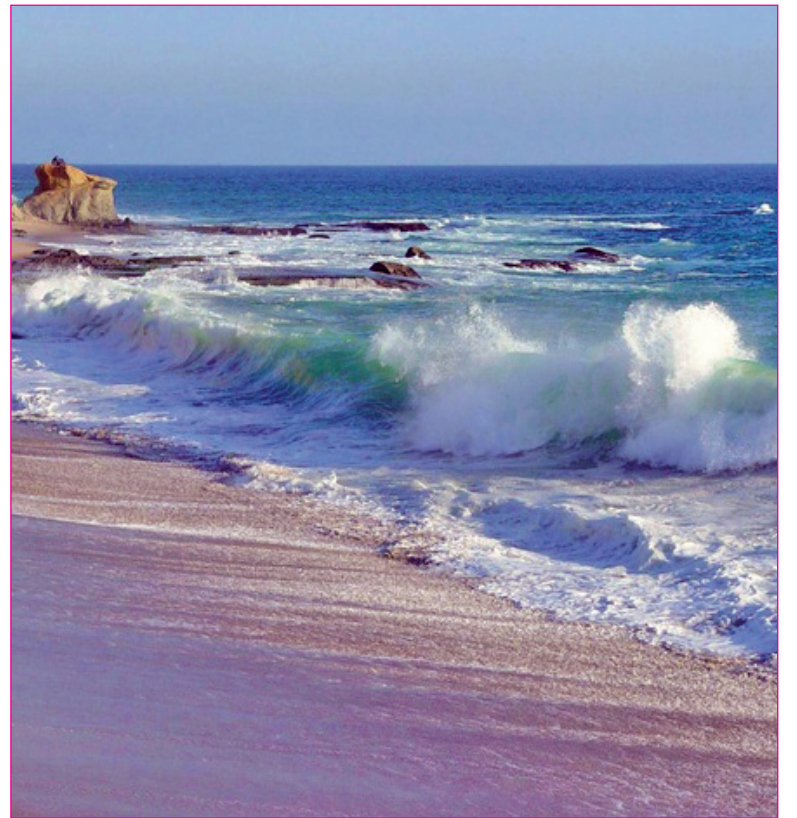
laşır. Ağ evin mətbuat xidmətinin bildirdiyinə görə, ABŞ prezidenti Barak Obama bununla bağlı müvafiq sənəd imzalamağı qərara alıb.

AzərTAc İTAR-TASS agentliyinə istinadən xəbər verir ki, Sakit okean rayonundakı Havay adaları və Amerika Samoası arasında yerləşən hazırkı milli dəniz parkının ərazisi altı dəfə genişləndiriləcək və qoruq statusu alacaq. Oradakı insan yaşamayan yeddi adada və koral atollarda istənilən sənaye fəaliyyətinə, o cümlədən kommersiya balıq ovuna və faydalı qazıntıların çıxarılmasına qadağa qoyulacaq.

Amerika alimləri hesab edirlər ki, həmin rayonda tropik dəniz aləmi nadir flora və faunası ilə ilkin formasını saxlayır və onu hər

hansı kənar müdaxilədən mühafizə etmək lazımdır. Ekoloqlar bildirirlər ki, orada artıq iqlim dəyişikliyi və okean sularının oksidləşməsi nəticəsində zədələnmiş koral rifləri əlavə müdafiyyə ehtiyac duyur.

Ağ evin mətbuat xidmətinin məlumatında, həmçinin qeyd olunur ki, qoruğun yaradılması haqqında qərar Obama Administrasiyasının alimlər, balıqçılar, siyasətçilər, eləcə də ekoloji təşkilatlarla uzun sürən məsləhətləşmələrindən sonra qəbul edilib. Üç ay ərzində hökumət ekspertlərinin ünvanına ABŞ vətəndaşlarından daxil olan 150 minədək təklif və şərh Sakit okeanda yeni mühafizə zonasının yaradılmasına dair yekun planın hazırlanması zamanı nəzərə alınıb.

TVİNNİNG LAYİHƏSİ UĞURLA YEKUNLAŞIB

Oktyabrın 2-də Bakıda "Azərbaycan Respublikasında dəniz üzgüçülüğünün təhlükəsizliyinin və dəniz mühitinin mühafizəsinin təkmilləşdirilməsi haqqında tvinning layihəsi"nin başa çatması ilə əlaqədar konfrans keçirilib.

Azərbaycan Dövlət Dəniz Administrasiyasının həyata keçirdiyi layihə dəniz nəqliyyatı sahəsi üzrə yerli tənzimləyici sənədlərin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, Avropa İttifaqı (Aİ) qanunvericiliyinin və Beynəlxalq Dəniz

Təşkilatının (BDT) dəniz təhlükəsizliyi və dəniz mühitinin mühafizəsi üzrə konvensiyalarının tələblərini yerinə yetirmək üçün Administrasiyanın potensialını gücləndirmək məqsədi daşıyır.

Tədbirdə çıxış edən Dövlət Dəniz Administrasiyasının rəisi Qüdrət Qurbanov son dövrlərdə Azərbaycanda dəniz nəqliyyatının inkişaf etdirilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərdən danışdı. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın BDT-yə tam hüquqlu üzv qəbul olunmasından ötən dövr ərzində respublikamız

tərəfindən bu təşkilatın 18 konvensiyası və 8 protokolu ratifikasiya edilib və həmin sənədlərin tələblərinin yerinə yetirilməsi istiqamətində mühüm işlər görülüb. Bu barədə konfrans iştirakçılarına ətraflı məlumat verən Q.Qurbanov diqqətə çatdırıb ki, "Azərbaycan Respublikasında dəniz üzgüçülüğünün təhlükəsizliyinin və dəniz mühitinin mühafizəsinin təkmilləşdirilməsi haqqında tvinning layihəsi" üzrə qarşısı qoyulan məqsədlərə tam nail olunub.

Avropa İttifaqının ölkəmizdəki nümayəndəliyinin əməliyyatlar bölməsinin

rəhbəri Yerun Villems Azərbaycan ilə qurum arasında əlaqələrdən bəhs edərək bildirib ki, bu əməkdaşlıq Aİ-nin qonşuluq siyasəti çərçivəsində daha da möhkəmlənib.

Y. Villems Azərbaycan Dövlət Dəniz Administrasiyasının benefisiarı olduğu "Azərbaycan Respublikasında dəniz üzgüçülüğünün təhlükəsizliyinin və dəniz mühitinin mühafizəsinin təkmilləşdirilməsi haqqında tvinning layihəsi" çərçivəsində görülən işlərin dəniz təhlükəsizliyi və dəniz mühitinin mühafizəsi baxımından əhəmiyyətini vurğulayaraq, son dövrlərdə ölkəmizdə dəniz nəqliyyatı sahəsində əldə olunan uğurlardan məmnunluğunu ifadə edib.

YEMƏK VƏ DƏFTƏRXANA XƏRCLƏRİ ARTIRILIB

Azərbaycanda dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlar tərəfindən beynəlxalq və ölkə səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi, habelə xarici ölkələrin nümayəndə heyətlərinin və rəsmi şəxslərin qəbulu, onlara xidmət göstərilməsi üçün büdcə vəsaitlərinin yeni xərc normaları müəyyənləşdirilib. Belə ki, Nazirlər Kabineti "Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlar tərəfindən beynəlxalq və respublika səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi, habelə xarici ölkələrin nümayəndə heyətlərinin və rəsmi şəxslərinin qəbulu, onlara xidmət göstərilməsi üçün dövlət büdcəsində vəsaitin nəzərdə tutulması və xərclənməsi Qaydaları"nı dəyişib.

"Həftə içi"nin məlumatına görə, dəyişikliyə əsasən dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlar tərəfindən keçirilən beynəlxalq və ölkə səviyyəli tədbirlərdə nümayəndə heyətinin hər bir üzvü üçün 40 manata qədər dəyərində nahar yeməyi, 60 manata qədər dəyərində şam yeməyi verilə bilər.

Xatırladaq ki, bundan əvvəl bu xərc normaları nahar və şam yeməyi üçün eyni səviyyədə - 25-35 manat olub. Ziyafət verilməsi xərcləri də artırılaraq 50 manatdan 80 manata qaldırılıb. Yeniliklərdən biri də danışıqlar və mədəni tədbirlər zamanı çay, qəhvə fasiləsi dövründə hər bir nəfər üçün 10 manat xərc normalasının müəyyənləşdirilməsidir. İndiyə qədər belə xərc normalası müəyyənləşdirilməmişdi.

Yeni dəyişikliklərdə dəftərxana xərcləri üçün nəzərdə tutulan məbləğ 3 dəfə artırılıb. Bundan sonra nümayəndə heyətinin rəhbəri üçün 60 manat, nümayəndə heyətlərinin üzvləri üçün 30 manata qədər dəftərxana xərcləri nəzərdə tutulacaq. Nazirlər Kabinetinin qərarına əsasən Azərbaycan Respublikasının tarixini və mədəniyyətini təcəssüm etdirən xatirə hədiyyə

yələrinin alınması xərcləri də (1nəfər üçün) dəyişib. Nümayəndə heyətinin rəhbəri üçün 100 manat normalası saxlanılıb, nümayəndə heyətinin üzvləri üçün isə artıq 30 deyil, 50 manat dəyərində xatirə hədiyyələri alınabilir.

Qərara əsasən tərcümə xidməti ilə bağlı xərclərə də yenidən baxılıb. İndiyə qədər tərcümə xidməti ilə bağlı xərclərin ödənilməsi (təşkilatın təqdim etdiyi hesaba görə saat hesabı ilə - 1 gün ərzində 8 saata qədər) 1 saati 20 manata qədər nəzərdə tutulub. Həmçinin bundan sonra xarici ölkələrin nümayəndə heyətlərinə və ayrı-ayrı rəsmi şəxslərə tərcümə xidməti xərcləri tərcümə xidməti göstərən hüquqi və ya fiziki şəxslərə real bazar qiymətlərinə uyğun olaraq bağlanmış müqavilə və müvafiq təsdiqedic sənədlər əsasında ödəniləcək. Xarici ölkələrin nümayəndə heyəti üzvlərinin sayı 5 nəfərdən çox olduqda, nümayəndə heyətinə xidmət göstərən tərcüməçilərin və müşayiət edən şəxslərin sayı 5 nəfərdən az olmayan hər nümayəndə heyəti üçün 1 nəfər tərcüməçi və ya müşayiət edən şəxs hesabı ilə müəyyən ediləcək. Xarici nümayəndə heyətinin say tərkibindən asılı olmayaraq, nümayəndə heyətinə (nümayəndəsinə) tərcümə xidmətinə görə 1nəfər tərcüməçi və ya müşayiət edən şəxsin təyin edilməsi onların ayrı-ayrı dil qruplarına mənsub olması zamanı tətbiq ediləcək. Qeyd edək ki, Hesablama Palatası Nazirlər Kabinetinə dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlar tərəfindən beynəlxalq ölkə səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi, habelə xarici ölkələrin nümayəndə heyətlərinin və rəsmi şəxslərinin qəbulu, onlara xidmət göstərilməsi üçün büdcə vəsaitlərinin yeni xərc normalalarını müəyyənləşdirməyi təklif etmişdi.

DÜNYANIN 10 ƏN TƏHLÜKƏLİ ŞƏHƏRİ

Dünyanın ən təhlükəli şəhərləri hansılardır? Bu suala İsveçrənin sığorta şirkətlərindən birinin apardığı araşdırmalar cavab verib.

Siyahıya Yaponiyanın paytaxtı Tokio başçılıq edir. Tokioda baş verən zəlzələ, sunami və daşqınlar onu dünyanın ən təhlükəli şəhərinə çevirib.

İkinci pillədə Filippinin paytaxtı Manila qərarlaşıb. Burada da qasırğa və zəlzələlər şəhəri təhlükəli edir.

Üçüncü ən təhlükəli şəhər Çinin Mirvari çayı ətrafındakı yaşayış məntəqəsidir. Təkcə 2005-ci ildə sel nəticəsində burada 500-dən çox adam ölmüşdü.

Siyahının dördüncü pilləsində Yaponiyanın Osaka-Kobe şəhəri qərarlaşıb. Həmin şəhərdə

1995-ci ildə baş verən zəlzələ 6500-ə yaxın insanın həyatına son qoymuşdu.

Beşinci ən təhlükəli şəhər İndoneziyanın paytaxtı Cakartadır. Cakartadakı daşqınlar, 6 bal gücündə zəlzələ də xeyli insanın ölümünə səbəb olub.

Altıncı pillədə sunami təhlükəsinin yüksək olduğu Yaponiyanın Naqoya şəhəri yer alır.

Yeddinci ən təhlükəli şəhər Hindistanın Kəlküttə şəhəridir. Burada da sunami riski böyükdür.

Çinin Şanxay şəhəri isə daşqın təhlükəsinin böyük olduğu şəhərlərdən biri kimi siyahının səkkizinci pilləsində qərarlaşıb.

ABŞ-ın Los-Anceles şəhəri ən böyük seysmik zonalardan biri hesab edilməklə, ən təhlükəli şəhərlərin doqquzuncusudur.

Siyahını seysmik zonada yerləşməklə təhlükəli olan İranın paytaxtı Tehran tamamlayır.

GÜNƏŞDƏN ƏVVƏL YARANIB

ABŞ və Böyük Britaniya alimlərinin yeni tədqiqatları göstərir ki, Günəş sisteminin suyun xeyli hissəsi sistemin özündən əvvəl əmələ gəlib. Trend xəbər verir ki, alimlər öz işlərinin nəticələrini "Science" jurnalında dərc etdiriblər.

Astronomların fikrincə, su ulduz və planetlərin yaranmasına qədər meydana gələn Günəş sistemi daxilində buz formasında mövcud olub. Belə qənaətə alimlər kompyuter modelləşdirməsi nəticəsində gəliblər.

Bu kəşfin astrobiologiya üçün əhəmiyyəti ondan ibarətdir ki, həyatın yaranmasının əsas komponenti olan su protoplanet diskinin təkamülü nəticəsində formalaşa bilər, onun tərkibi isə belə prosesdən asılı olmayan şəraitlə müəyyən edilir.

Alimlərin tədqiqatları planet sisteminin təkamülünə yeni üsulda baxmaq imkanı verir. Astronomların sözlərinə görə, əvvəlki modellər suyun əsas etibarilə belə sistemlərin inkişafı geclində yarandığını ehtimal edirdi.

QIŞ VAXTINA KEÇƏCƏYİK

Oktyabrın 26-da qış vaxtına keçəcəyik. Nazirlər Kabinetinin "Azərbaycan Respublikası ərazisində yay vaxtının tətbiq edilməsi haqqında" 1997-ci il 17 mart tarixli qərarına əsasən hər il mart ayının son bazar günü əqrəblərin bir saat qabaja çəkilməsi ilə yay vaxtına keçilir.

Hər il oktyabr ayının son bazar günü isə əqrəblərin bir saat geri çəkilməsi ilə yay vaxtı ləğv edilir.

Beləliklə, bu il oktyabrın 26-da saat 05:00-da Azərbaycan ərazisində saatların əqrəbləri 1 saat geri çəkiləcək.

Rusca-İngiliscə-Azərbaycanca dənizçilik terminlərinin izahlı lüğəti

(Əvvəli ötən nömrələrimizdə)

Генеральный полис

GENERAL POLICY, GENERAL INSURANCE POLICY

Страховой полис, по условиям которого страхователь обязуется застраховать у страховщика, выдавшего такой полис, все грузы, получаемые или отправляемые им в определенных размерах в течение определенного срока. В генеральном полисе обязательно указывается срок его действия, объем и пределы ответственности страховщика, сроки платежа страховой премии и ряд других специальных условий. По генеральному полису грузы считаются застрахованными от и до любых пунктов отправления и назначения на весь оговоренный в полисе период перевозки любым видом транспорта, включая перегрузки и перевалки, а также предшествующее и последующее хранение на складах. То есть генеральный полис предусматривает непрерывность страхового покрытия, что освобождает страхователя от дополнительного страхования груза

Географическая ротация

GEOGRAPHICAL ROTATION

Условие чартера о направлении судна под погрузку или выгрузку в несколько портов в порядке их географической последовательности. Ротация может быть прямой, когда первым портом захода становится первый по ходу судна порт из числа обусловленных.

Географический опцион

GEOGRAPHICAL OPTION

Оговоренное в чартере право фрахтователей на выбор порта(ов) погрузки и/или выгрузки из числа обусловленных в чартере. В отношении каждой группы портов (погрузки/выгрузки) опцион может быть использован только один раз, после чего фрахтователь утрачивает право выбора. Опцион должен заявляться не позже обусловленного в чартере времени с таким расчетом, чтобы судно не совершало лишних переходов. Опциональные порты, из которых может быть номинирован порт погрузки или выгрузки, оговариваются в чартере путем перечисления ряда портов или указания ренджей.

Гербовый сбор

STAMP DUTY

Государственная пошлина, устанавливаемая за выдачу различного рода документов и бумаг и взимаемая путем наклеивания на документы гербовых марок либо путем составления документов на специальной гербовой бумаге, а также путем специальных взносов в пользу казны.

Гималай оговорки

STAMP DUTY

Оговорки названы «Гималай» по имени судна, капитан которого был персонально привлечен к ответственности после того, как стала ясна невозможность привлечение судовладельца.

До 1932 г. проблем с ответственностью третьей стороны не было, т.к. в дого-

Ümumi şəhadətnamə

Şığorta şəhadətnaməsi; bu şəhadətnamənin şərtlərinə görə şığortalı müəyyən müddət ərzində müəyyən miqdarda aldığı və ya göndərdiyi bütün yükləri belə şığorta şəhadətnaməsini vermiş şığortaçıda şığorta etdirməyi öhdəsinə götürür. Ümumi şəhadətnamədə mütləq onun qüvvədəolma tarixi, şığortaçının məsuliyyəti və məsuliyyət hədləri, şığorta mükafatının ödənilməsi müddəti və bir sıra digər xüsusi şərtlər göstərilir. Ümumi şəhadətnamə üzrə yüklər hər hansı göndərilmiş məntəqədən təyinat məntəqəsinə qədər hər hansı bir nəqliyyat növü ilə şərtləşdirilmiş daşınmalar dövründə, bir yerdən başqa yerə yükləməni və yığışdırmanı, habelə anbarlarda əvvəl və sonrakı saxlanılmanı da daxil etməklə, şığortalanan hesab edilir. Yəni ümumi şəhadətnamə arasıkəsilmədən şığorta ödənişinin təminatı edilməsini nəzərdə tutur ki, bu da şığortalanan yükü əlavə şığortalamaqdan azad edir.

Coğrafi rotasiya

Gəminin yüklənmək və ya boşaldılmaq üçün coğrafi ardıcılıq qaydasında bir neçə limana göndərilməsi haqqında çarter şərti. Birinci daxilolma limanı şərtləşdirilmiş limanlar sırasında gəminin hərəkəti üzrə birinci olduqda, rotasiya birbaşa ola bilər.

Coğrafi opsiya

Çarterdə şərtləşdirilməyə görə yükləmə və/və ya boşaltma limanını (larını) seçmək üçün fraxtedənlərin çarterdə qeyd-şərt edilmiş hüququ. Limanların hər bir qrupuna (boşaltma/yükləmə) münasibətdə opsiya yalnız bir dəfə istifadə edilə bilər, bundan sonra fraxtedən seçim hüququnu itirir. Opsion çarterdə şərtləşdirilmiş vaxtdan gec olmayaraq bəyan edilməlidir ki, gəmi artıq keçidlər etməsin. Opsion limanlarından yüklənmə və ya boşaldılma limanı adlandırılan limanlar, çarterdə bir sıra limanların sadalanması və ya rəndlərin göstərilməsi yolu ilə seçilir.

Gerb rüsumu

Müxtəlif növ sənədlərin və kağızların verilməsinə görə müəyyənləşdirilən və sənədlərə gerb markalarının yapışdırılması və ya xüsusi xüsusi gerbli kağızda sənədlərin tərtib olunması, habelə xəzinənin xeyrinə xüsusi haqların ödənişi yolu ilə yığılan dövlət rüsumu.

Himalay qeyd-şərtləri

Bu, gəmi sahibinin məsuliyyətə cəlb edilməsinin mümkünsüzlüyü aydınlaşdıqdan sonra, kapitani fərdi surətdə məsuliyyətə cəlb olunmuş «Himalay» gəmisinin adını daşıyan qeyd-şərtlərdir.

1932-ci ilə qədər üçüncü tərəfin məsuliyyəti ilə bağlı problem olmayıb, belə ki, mü-

vorə iştirak etmiş iki tərəf - yükəndərən, yaxud yüklənən və daşıyıcı iştirak edirdi. Yalnız daşıyıcı stividorla kontrakt bağlayırdı. Müqavilə münasibətləri doktrinası ancaq kontrakt tərəflərinə məhkəmədə bir-birinə qarşı iddia qaldırmalarına imkan verirdi. Yük sahibi gəmi sahibinin işə gətirdiyü qulluqçuları və ya müstəqil müqavilə bağlayan məsuliyyətə cəlb etmək imkanından məhrum idi.

Vəziyyət 1932-ci ildə İngiltərədə Lordlar Palatasının qərarı ilə ümumilikdə laqeydliyə görə məsuliyyətin artırılmasından sonra mü-

rəkkəbləşdi. Beləliklə, stividor özünün laqeydliyi üzündən yükə zərər vurduğu təqdirdə, yük sahibinə stividorla kontrakt münasibətlərində olduğunu sübut etməyə ehtiyac qalmırdı. O, stividoru laqeydliyinə görə məhkəmə məsuliyyətinə cəlb edə bilirdi. «Himalay» gəmi- si ilə baş vermiş hadisədən və yük daşınma müqaviləsinə münasibətdə müstəqil kontraktçılar olan stividorlar tərəfindən yükə zərərin vurulmasına görə gəmi sahiblərinin məsuliyyətə cəlb edilməsi halları üzrə İngiltərə məhkəməsinin qətnamələrindən sonra, Himalay qeyd-şərtlərini 1962-ci ildən etibarən konosamentə daxil etməyə başladılar. Bu qeyd-şərtlər müstəqil kontraktçıların və ya yükün çatdırılması üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün işə götürülmüş qulluqçuların bilavasitə və ya bilvasitə günahı üzündən baş vermiş itkilərə, zədələnmələrə, yaxud istənilən lən- gidilmə hallarına görə daşıyıcının yükəndə- rən, yüklənən, yük sahibi və ya konosament saxlayan qarşısında hər hansı bir məsuliyyət daşımaması inkar edir. Əgər daşıyıcının qulluqçuları tərəfindən yükə qəsdən zərərin vurulması və ya belə zərərin vurulacağını bildikləri halda onun qarşısını almadıqları sübut edil- məzsə, bu qeyd-şərtin imtiyazından onlar da istifadə edirlər.

Situasiya усложнилась после того, как в Англии решением Палаты Лордов в 1932 г. получила дальнейшее развитие ответственность за небрежность вообще. Таким образом, если стивидор повредил груз из-за своей небрежности, грузовла- дельцу не нужно было доказывать, что он состоит в контрактном отношении со стивидором. Он мог привлечь стивидора к судебной ответственности за небреж- ность. После случая с судном «Гималай» и решений Английского суда по случаям привлечения к ответственности судовла- дельцев за повреждение груза стивидора- ми, являющимися независимыми контракторами по отношению к кон- тракту перевозки груза, Гималай оговор- ки с 1962 г. стали вноситься в коносамент. Они отрицают какую-либо ответственность перевозчика перед гру- зоотправителем, грузополучателем, вла- дельцем груза или держателем коносамента за потери, повреждения или любые задержки, которые произошли по прямой или непрямо́й вине независимых контракторов или служащих, нанятых для выполнения обязательств по достав- ке груза. Служащие перевозчика поль- зуются также привилегией этой оговорки, если не будет доказано, что они нанесли ущерб грузу намеренно или

знали, что такой ущерб будет нанесен, и не предотвратили его.

Государство, расположенное полностью на одном или более архипелагов. Согласно Конвенции ООН по морскому праву, с принадлежностью к категории государства-архипелага связано распро- странение его суверенитета на воды, огра- ниченные архипелажными исходными линиями, так называемые архипелажные воды. Это право не признается за госу-

Государство-архипелаг

STATE-ARCHIPELAGO

знали, что такой ущерб будет нанесен, и не предотвратили его.

Государство, расположенное полностью на одном или более архипелагов. Согласно Конвенции ООН по морскому праву, с принадлежностью к категории государства-архипелага связано распро- странение его суверенитета на воды, огра- ниченные архипелажными исходными линиями, так называемые архипелажные воды. Это право не признается за госу-

Государство транзита

STATE OF TRANSIT

дарством, обладающим архипелагом, но расположенным на материке.

В международном морском праве государство с морским побережьем или без него, которое расположено между внут- риконтинентальным государством и море- м и через территорию которого проходит транзитное движение. Под транзитным движением понимается транзит людей, багажа, товаров и транс- портных средств через территорию одно- го или нескольких государств транзита, когда он с перегрузкой, скла- дированием, разделением партий грузов переменной вида транспорта или же без них является лишь частью полного пути, начинающегося или заканчивающегося в пределах территории внутриконтинент-

Архипелаг-дövlət

Bir və ya bir neçə arxipelaqda yerləşən dövlət. Dəniz hüququ haqqında BMT Konvensiyasına əsasən, arxipelaq-dövlət kateqoriyasına məxsusluq arxipelaq suları adlandırılan arxipelağın çıxış xətləri ilə məhdudlaşan sulara onun suverenlik hüququnun şamil edilməsi ilə bağlıdır. Bu hüquq arxipelağa malik olan, ancaq materikdə yerləşən dövlətə şamil edilmir.

Tranzit dövləti

Beynəlxalq dəniz hüququnda ərazisindən tranzit hərəkətin keçdiyi dəniz sahili olmayan qitə daxili dövlətlə dəniz arasında yerləşən dövlət. Tranzit hərəkət dedikdə, adamların, baqajın, malların və nəqliyyat vasitələrinin bir və ya bir neçə tranzit dövlətin ərazisindən tranzit yolla daşınması, keçməsi başa düşülür. Bu şərtlə ki, tranzit hərəkət nəqliyyat növünün dəyişdirilməsi ilə bağlı yük partiya- larının bir yerdən başqa yerə yüklənməsi, anbarlara yığılması, bölünməsi ilə, yaxud on- larsız qitə daxili dövlətin ərazi hüdudlarında başlayan və ya qurtaran tam yolun yalnız bir hissəsi olsun.

(Davamı var)

ARAL ARTIĞ YOXA ÇIXIB

Nə vaxtsa dünyanın ən böyük göllərindən biri olan Aralın qurduğu kosmosdan çəkilən şəkillərdən də görünür. NASA-nın "Terra satellite" adlı peyki artıq uzun illərdir ki, xüsusi spektrometr (Moderate Resolution Imaging Spectroradiometer-MODIS) vasitəsilə Aralın fotosəklini çəkir. Cihaz relyefin necə dəyişdiyini, konkret olaraq, su ilə dolu sahələrinin necə qurduğunu və yoxa çıxdığını göstərir. Və budur, 2014-cü ildə su hövzəsi, demək olar ki, yola çıxıb - yalnız onun dar zolağı və bir neçə kiçik göllər görünür.

NASA-nın mütəxəssisləri ekoloji fəlakətdə ötən əsrin 60-cı illərində səhra torpaqlarının irimiqyahlı meliorasiyasına icazə vermiş keçmiş SSRİ hökumətini günahlandırır. Bu işlərin gedişində Aral gölü axan Amu-Dərya və Sır-Dərya çaylarının suyu sahələrin suvarılması üçün istifadə edilib və eksperiment uğurlu nəticə verib, yəni oradakı torpaqlar indi kifayət qədər rütubətli. Bunu spektrometr qeydə alıb. Aral işə qurub.

YER ÜZÜNDƏ 117 MİLYON GÖL VAR

İsveç və Estoniya alimləri Yer üzərində olan bütün göllərin hesablanması üzrə tədqiqat aparıblar.

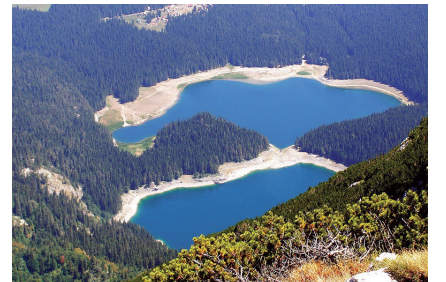
Gün. Az xəbər verir ki, bu barədə Ursala Universitetinin pres-relizində bildirilir.

Tədqiqat qrupuna Limnologiya İnstitutunun professoru Lars Sund rəhbərlik edib. O, həmkarları ilə birgə yeni bir

tədqiqat üsulu hazırlayıb. Bu, peyk təsvirlərində sahəsi 2 hektardan çox olan bütün gölləri avtomatik olaraq axtarmaq imkanı verir.

Əldə olunan məlumatlara görə, Yer üzərində təqribən 117 milyon göl var ki, bu da yer səthinin demək olar ki, 4 faizini əhatə edir. Bununla yanaşı, Qrenlandiya və Antarktidanın buz altında qalan gölləri nəzərə alınmayıb.

Göllərin kənarlarının ölçüləri ekvatorun uzunluğunu 250 dəfə üstələyir.

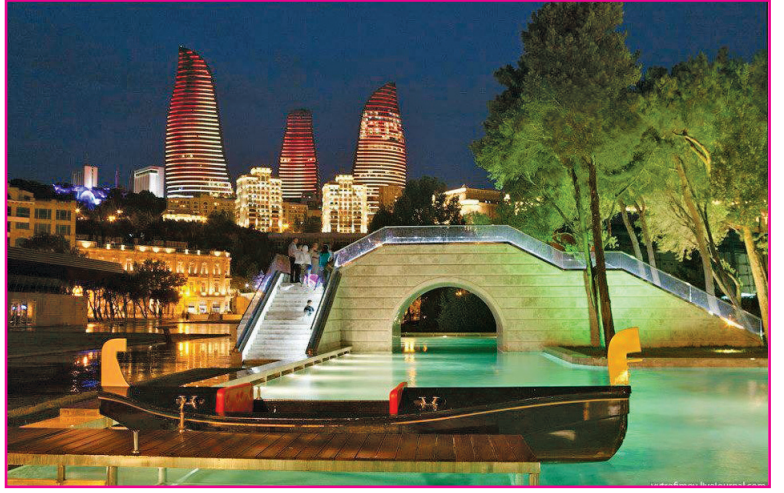
YARIZARAFAT, YARIGERÇƏK

♣ Bəzilərinə elə gəlir ki, çox bilirlər. Qınamağa dəyməz. Çünki onlara elə gəlir...
 ♣ Vurub öldürməyəcəklər ki? Nə edim, ürəyim arabir həqiqət istəyir.
 ♣ Adam var vəzifə üçün hər şeydən, hətta onu vəzifəyə qoyandan da keçər.
 ♣ Səhər işə ona görə tələsmirəm ki, evdəkilər qanımı qaralda bilməzlər.
 ♣ Hərə özünə gün ağlamlıdır, sa, vay ağlamayanların halına.
 ♣ Mənə elə gəlir ki, təqaüdə də sağ və sağlam çıxmaq lazımdır.
 ♣ Mən gecələri çox sevirem. Ən azı ona görə ki, gecələr sabah hər şeyin yaxşı olacağını düşünürəm.
 ♣ Sonrakı peşmançılığın faydası yoxdur o demək deyil ki, sonrakı səhvə görə də peşman olmayasan.
 ♣ Günahlarımızın bağışlanmayacağına əminlikdir bizi yeni günahlara sürükləyən?

♣ Əvvəllər "bir ayı bir şir ilə" əlbir olurdu, indi deyəsən ayı bir tərəfdədir, şir bir tərəfdə.
 ♣ Yaxşı ki, xaş yeyən deyiləm. Yoxsa vurulan bütün badalaqları, "yeyilən bütün başları" mənim ayağıma yazardılar.
 ♣ Paxıllıq olan yerdə badalaq da olar.
 ♣ Görəsən niyə bəziləri adamlığı ilə yox, adamları ilə öyünürlər?
 ♣ Yaxşılıq etmək istəyirsənsə, ürəkdən et. Həm sənə xoş olar, həm yaxşılıq etdiyin adama, həm də ətrafdakılara.
 ♣ Canımız sağ olanda bizim üçün ən böyük nemət başqa şeylər olur. Elə ki, ağrımağa başlayır, biz də başlayırıq çanımız üçün ağlamağa.
 ♣ Baxışlarından görürəm ki, bəzilərinin imkanı olsa, mənim acığıma lap şeir də yazar. Nə deyirəm ki, qələmlərinə qüvvət!
 ♣ Yalanın tərkibində az da olsa oksigen var? Yoxdursa, bəziləri yalanla necə nəfəs alır?

♣ Yol mədəniyyətdirsə, yolları Mədəniyyət Nazirliyi çəkməlidir?
 ♣ Çox adam əmin olmadığı çox şeydən danışıq. Çox adam da vacib olmayan çox şeyə qulaq asır. Belə anlarda yadıma nədənsə qulaqburması düşür.
 ♣ Bir dəfə öyilən, yüz dəfə də öyilər.
 ♣ Uzunqulağı yaxşı yedirtsən uzağı at boyda olar, amma heç vaxt at olmayacaq.
 ♣ Nədən özlərindən böyüklərə özlərini yaxşı göstərməyə çalışsınlar, özlərindən kiçiklərə daha çox güclərini göstərsinlər?
 ♣ Müharibə şəraitində yaşasaq da bəziləri ön cəbhədən başqa bütün cəbhələrə işləyir.
 ♣ Mən başa düşürəm ki, oturub-durmaq da hərəkət deməkdir, hərəkətin isə cana faydası var. Bir şərtlə ki, başqasının sözü ilə oturub-durmayasan.
 ♣ Bəzi adamları tanımaq üçün yanında bir kəlmə söz demək kifayətdir...

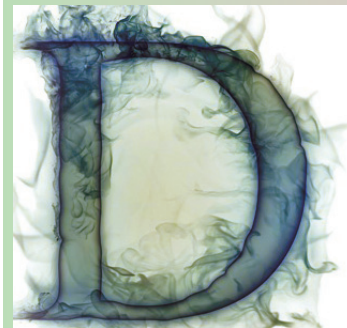
Rasif TAHIROV

HƏRFLƏRİN HƏYATIMIZDA ROLU

Alimlərin araşdırmalarına görə, insanın adı onun həyatına birbaşa təsir edir. Psixoloqların fikrincə isə, təkcə ad deyil, baş hərfin də xüsusi rolu var.

Bu siyahıya hətta sahib olduğunuz şirkətin, mağazanın, gözlük salonunun, başqa

müəssisələrin də adları aiddir. Araşdırmalardan bəlli olub ki, adlar insanın sağlamlıq, iş, karyera və eşq macərələrinə də təsir edir. Almaniyalı alimlərin iddiasına görə, ad seçərkən bunlara diqqət etmək lazımdır. "A" hərfi 2-dən artıq olmamalıdır. "B" hərfi ilə başlayan adların sahiblərində hislər güclü olur. "C"-nin adda olması şərt deyil. "D" hərfi insanlarda xüsusi xarizmadan xəbər verir. "E" mənfi aura gətirdiyindən adda olmaşa, daha yaxşıdır. "F" sakit ruhu ifadə edir. G,H,I, I,J,K,L,M,Ö, R,S,Ş,T hərflərindən isə bacardıqca istifadə etmək lazımdır. Qeyd edək ki, hərflər adlarda işlənməsinə görə iki cür olur. Sizə hərflərin bölgü sistemini təqdim edirik. Pozitiv hərflər: A,B,C,D,F,K,L,M,N,R,S,Ş,U,V,Z. Neqativ hərflər: E,G,H,Ö,O,Ü,Y.

"DƏNİZ"İN GÜLÜŞ PAYI

- Evdə həyat yoldaşınla mübahisəniz ən çox nəyin üstündə düşür?

- Sizinkilər üstündə.
 - Necə yeni "Sizinkilər" üstündə?
 - Mən deyirəm uşağımız filan pis xasiyyətdə sizinkilərə oxşayıb. Yoldaşım deyir: "Yox, sizinkilərə". Bir sözlə, dava düşür.

- Ad günündə həyat yoldaşına nə bağışlayacaqsan?
 - İstəyirəm elə şey olsun ki, həm onu sevindirsin, həm məni.
 - O nədir elə?
 - Pis budur ki, hər ikimizi sevindirəcək şeyin nə olduğunu heç mən özüm də bilmirəm.

- Görəsən xəsis adamlar niyə başa düşmək istəmirlər ki, insan dünyaya bir dəfə gəlir?
 - Əksinə, yaxşı bilirlər. Elə ona görə xəsisdirlər.

- Çoxlu pulun olsaydı, nə edərdin?
 - Daşını atardım.
 - Nəyin?
 - Pulsuzluğun!

- Doğru deyirlər ki, kələklə gələn küləklə gedər?
 - Yox!
 - Necə yox?
 - Külək hər gün əsir. Gedən görürsünüz?

- Qonşundan borc istəmişdin, verdi?
 - Yox, vermədi.
 - Niyə demədin ki, əl tutmaq Əlidən qalıb?
 - Ona nə var?! Elə desəydim, göndərəcəkdi qonşu Əlinin üstünə.

- Ən çox xoşuna gələn 3 şeyin adını deyər bilərsən?
 - Yuxu, yemək və yuxu.
 - İki oldu ki?
 - Bilirəm, məsələ bundadır ki, yuxudan sonra yemək istəyirəm, yeməkdən sonra isə adətən yuxum gəlir və elə buna görə daha çox yatmaq istəyirəm.

Rasif TAHIROV

Sudan ibarət olan planet kəşf edilib

ABS, İsveçrə, Böyük Britaniya və Çilidən olan astronomlar qrupu sensasiyalı kəşf ediblər. Onlar, demək olar ki, tamamilə sudan və naməlum bərk maddədən ibarət planet aşkar ediblər. O, buxardan ibarət atmosferlə əhatə olunub.

Aşkar edilmiş səma cismini qeyri-rəsmi "Su dünyası" adlandırbılar. Planet Yerdən 124 işıq ili məsafədə yerləşir. Ölçüsü bizim planetin ölçüsündən iki dəfə böyükdür. Çəkisi isə, əksinə, yeddi dəfə azdır.

Alimlər planeti diqqətlə öyrənmək və maksimum dərəcədə tədqiq etmək niyyətindədirlər. Artıq planetdə qeyri-adi təzahürlər müşahidə edilir. Əgər suya yüksək temperaturla təsir edilərsə, o, isti buza çevrilir.

Xatırladaq ki, alimlər hələ əvvəllər Günəş sisteminin hüdudlarından kənarında su tapmışdılar. O, nə vaxtsa ulduz olmuş WISE JO855-0714 qəhvəyi cırtından əhatə edən yağış buludları şəklindədir. Amma onun nüvədə termonüvə reaksiyası yaratmaq və mükəmməl ulduz olması üçün gücü çatmayıb. Nəticədə "ölüb". Onun səthindəki temperatur Rusiya qışının temperaturunu xatırladır.

Alimlərin fərziyyələrinə görə, Titanda və Plutonun peykində su vardır. Böyük maye ehtiyatları qalın buz təbəqəsi altında yerləşir.

İnsan dostunu genetik səviyyədə axtarır

Məlumdur ki, bəzi insanlar iki-üç dostla kifayətlənir, digərləri isə özünə böyük bir cəmiyyətin diqqəti olmadan yaşaya bilmirlər. Bu yaxınlarda amerikalı alimlər tərəfindən bu fenomenə cavab tapılıb.

Onlar hesab edirlər ki, bu prosesin bütün mahiyyəti dostlardan ibarət sosial qrupun axtarışını başlandıqca insan beyninin xüsusi sistemi ilə bağlıdır. Elmi məqalədə verilmiş məlumatlara əsasən, insan üçün tələb olunan dostların sayı genlər vasitəsilə qoyulur.

İnsanlar arasında sosial ünsiyyətə cavabdeh olan sistem isə, alimlərin gəmiriciləri üzərində keçirdikləri bir sıra eksperimentlərdən sonra

aşkar edilib. Amma siçan genlərinin sayı insan genlərinə qədər olduğundan alimlərin gəldiyi nəticə insanlara da aid edilir.

BAŞ REDAKTOR
 Rasif İman oğlu
 TAHIROV

ÜNVANIMIZ:
 Bakı şəhəri,
 B. Ağayev küçəsi, 117
TELEFONLARIMIZ
 Baş redaktor
 (050) 670-33-76,
 redaktor müavini
 (050) 341-26-40

Qəzetin təsisçisi
 "Azərbaycan
 Xəzər Dəniz
 Gəmiçiliyi"
 Qapalı Səhmdar
 Cəmiyyətidir

Qəzet "Dəniz"
 qəzetinin kompyuter
 mərkəzində yığılmış,
 səhifələnmiş və
 "OL" MMC-də
 çap olunmuşdur

Şəhadətnamə 271
 Sayı 2000
 Sifariş 167